

Pysyvän oleskelun uudistus, HE 62/2025 vp

Sivistysvaliokunta 19.9.2025

Pysyvään oleskeluun oikeuttavat oleskeluluvat

- Kaksi eri lupaa: kansallinen pysyvä lupa ja pitkään oleskelleen EU-lupa
- Viimeksi sanotun edellytykset perustuvat EU-direktiiviin – direktiivi ei kuitenkaan kiellä kansallisia pysyviä lupia eikä määrittele niiden edellytyksiä
- Molemmat oikeuttavat pysyvään oleskeluun = henkilön ei enää tarvitse täyttää määräaikaisen oleskelun edellytyksiä eikä hakea määräaikaisia lupia
- Oleskeluun vaikuttavat enää rikosten, väärinkäytösten ja pitkäaikaisen poismuuton kaltaiset erityiset tekijät
- Pysyvään oleskeluun oikeuttavat luvat eivät suoraan vaikuta esimerkiksi sosiaaliturvaan, koulunkäyntiin, opintoihin, terveydenhuoltoon jne. – näihin on oikeus myös jatkuvilla luvilla

Esityksen tavoitteet

- Tavoitteena ennen kaikkea kannustaa kotoutumiseen
- Kielitaito, työnteko ja koulutus keskeisiä kotoutumisen elementtejä
- Pysyvään oleskeluun oikeuttavan luvan voi nyt saada suomea tai ruotsia oppimatta tai tekemättä työtä - tätä epäkohtaa esityksellä on tarkoitus korjata
- Pyritään yhtäältä kannustamaan ulkomaalaisia kotoutumaan sekä toisaalta varmistamaan se, että Suomi sitoutuu heihin, jotka siinä onnistuvat
- Poikkeusten avulla varmistettaisiin, etteivät vaatimukset olisi kohtuuttomia esimerkiksi vammaisille henkilöille tai lapsille
- Tietyissä tilanteissa pysyvän luvan voisi saada normaalitilannetta nopeammin
—tarkoituksena parantaa Suomen pitovoimaa esimerkiksi osaavan työvoiman silmissä

Ehdotetut muutokset lyhyesti

- **Ei muuteta:**

- sitä, millaisia lupia Suomessa myönnetään
- menettelyjä, viranomaisten toimivaltaa, oikeusturvaa jne.
- yleisiä edellytyksiä (toimeentulo, yleinen järjestys ja turvallisuus jne.)

- **Muutetaan:**

- uudet vaatimukset lisättäisiin aiempien lisäksi, ei tilalle
- oleskeluaika pidennettäisiin normaalitilanteessa 6 vuoteen 4 vuodesta
- lisättäisiin kotoutumiseen liittyvät perusvaatimukset: kielitaito ja työhistoria ilman tukia
- lisättäisiin tuloihin, korkeakoulututkintoihin ja erityisen hyvään kotoutumiseen perustuvia helpotuksia
- tiukennettaisiin nuhteettomuusedellytystä ehdotonta vankeutta saaneille
- sidottaisiin lasten pysyvä lupa huoltajan pysyvään lupaan; toisaalta ei vaadittaisi lapsen omaa oleskeluaikaa eikä kotoutumisedellytyksiä
- lisättäisiin poikkeuksia kotoutumiseen eläkeläisille ja terveydellisten esteiden perusteella

Uudet edellytykset 6 vuoden luvalle

Työhistoria

- **Kahden vuoden työhistoria** korkeintaan hyvin lyhytaikaisella turvautumisella tukiin / poissaololla töistä:
 - ansiotyötä, elinkeinon harjoittamista, ”kevytyrittämistä” tai niiden yhdistelmiä – olennaista pyrkimys itsensä elättämiseen säännöllisellä laillisella työnteolla (ansiotyössä vähintään kokoaikatyön työssäoloehdon verran palkkaa/kk)
 - tarkasteltaisiin välittömästi hakemusta edeltävältä ajalta
 - lyhytaikainen olisi korkeintaan 3 kk – pidempi (kerralla tai yhteensä) tukien saaminen / poissaolo töistä katkaisisi työhistorian ja aloittaisi sen alusta
 - tilapäinen sairaus/vanhempainvapaa ja apurahakausi rinnastettaisiin työntekoon

Tyydyttävä kielitaito

- **Tyydyttävä suomen tai ruotsin kielen taito:**
 - kielitaidon taso B1 yleiseurooppalaisella asteikolla
 - YKI:n 3 taso tai valtionhallinnon kielitestin tyydyttävä taso
 - YKI:n osakokeiden yhdistelmät, jotka sisältävät sekä suullisen että kirjallisen taidon: vastaavat kuin nyt kansalaisuudessa
 - Lisäksi muut nykyisen [kansalaisuuslain](#) 17 §:ä vastaavat kielitaidon osoittamistavat; peruskoulu, lukio, ammattikoulu jne.

Poikkeukset 6 vuoden lupaan

- Vanhuuseläkeiän ylittäneet → työhistoria voi olla kertynyt jo aiemmin ennen eläkkeelle jäämistä
- Yli 65-vuotiailla ei lainkaan **kielitaitovaatimusta**
- Lääketieteellisiin syihin perustuva poikkeus kotoutumisedellytyksistä yksittäistapauksiin
- Lapsilla oma sääntelynsä (tarkemmin jäljempänä)

Uudet edellytykset 4 vuoden luvalle

40 000 euron vuositulot

- **Vähintään 40 000 euron vuositulot:**
 - kaikki *tuloveron* alaiset pääoma- ja ansiotulot (tuloveron alaisia eivät ole esim. perinnöt, lahjat, kilometrikorvaukset)
 - mukaan myös eläkkeet, mutta ei sosiaalietuuksia
 - tulot Suomesta tai ulkomailta
 - arvioitaisiin 1 vuodelta
 - hakemusta edeltävä *valmistunut* verotus → varmuus siitä, että kyse olisi em. tuloista ja että ne olisi ilmoitettu Verohallinnolle
 - ei saisi olla keinotekoinen järjestely (UlkL 36 a §:n 1 mom. 4 k.)
 - määrä sidottaisiin indeksiin eli palkkakertoimeen
- Säännös muotoiltu verotusoikeudellisista lähtökohdista tarkkarajaisesti niin, että toimeenpano olisi mahdollista toteuttaa Migrin automaattisesti Verohallinnolta saamalla tiedoilla

Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto ja 2 v. työhistoria

- **Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto**
 - tutkintojen osalta viittaus Suomessa suoritettuja tutkintoja koskevaan ehdotettuun pykälään, kuitenkin niin, etteivät alemmat yliopistotutkinnot ole mukana
 - tutkinnon ”tunnustanut” Suomessa Opetushallitus, Valvira tms. viranomainen taikka yliopisto
- **2 vuoden työhistoria**
 - tulkittaisiin samalla tavalla kuin 6 vuoden luvassa

Erityisen hyvä kielitaito ja 3 v. työhistoria

- **Erityisen hyvä suomen tai ruotsin kielen taito**
 - kielitaidon taso C1 yleiseurooppalaisella asteikolla
 - YKI:n 5 taso tai valtionhallinnon kielitestin erinomainen taso; ei voisi korvata esim. peruskoululla tai lukiolla
 - YKI:n osakokeiden yhdistelmät, jotka sisältävät sekä suullisen että kirjallisen taidon; vastaavat kuin nyt kansalaisuudessa
- **3 vuoden työhistoria**
 - tulkittaisiin samalla tavalla kuin 6 vuoden luvassa (vaatimus vuoden pidempi)

Suomessa suoritettu korkeakoulututkinto

Lähtökohdat

- **Eroaisi osin muusta systematiikasta:**
 - ei vuosissa määriteltyä oleskeluaikaa
 - ei vaatimusta aiemmasta jatkuvasta luvasta tai sen jatkuvasta voimassaolosta
- **Osin vaadittaisiin samoja ”pysyvän luvan yleisiä edellytyksiä”:**
 - jokin *jatkuvan oleskeluluvan peruste* pysyvää lupaa haettaessa
 - hakija ei voisi olla pidempään / pidemmässä tarkoituksessa poissa Suomesta luvan voimassaolon päättymisen jälkeen
 - jokin lupa täytyisi olla opiskellessa, ei voisi olla esim. viisumilla/viisumivapaasti

Suomessa suoritettu tutkinto

- Täytyisi suorittaa jatkotutkinto, ylempi korkeakoulututkinto tai alempi yliopistotutkinto suomalaisessa korkeakoulussa
 - tutkinnon ja korkeakoulun määritelmä lakiviittauksilla
 - hakijan täytyisi *asua ja opiskella* Suomessa, ei pelkästään saada tutkintopaperia Suomesta (esim. vaihtovuosi kuitenkin ok)
 - käytännössä vaadittava ”oleskeluaika” riippuisi siitä, miten nopeasti hakija suorittaisi tutkinnon

Kielitaito

- Kielitaitovaatimuksena **A2**:
 - korkeakoulussa **15 op:n** kieliopinnot
 - YKI:n 2 taso tai valtionhallinnon kielitutkinnon tyydyttävä taso
 - YKI:n osakokeiden yhdistelmät, jotka sisältävät sekä suullisen että kirjallisen taidon; vastaavat kuin nyt kansalaisuudessa
 - Lisäksi muut nykyisen [kansalaisuuslain](#) 17 §:n mukaiset kielitaidon osoittamistavat; peruskoulu, lukio, ammattikoulu jne.

Lapset

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Pysyvä oleskelulupa alaikäiselle

- Lapsilla pysyvä lupa sidottaisiin **huoltajan** pysyvään tai pitkään oleskelleen lupaan tai kansalaisuuteen
 - lapsen huoltajalla tulisi olla pysyvä lupa, pitkään oleskelleen lupa tai Suomen kansalaisuus
 - lapselta ei tällöin edellytettäisi omaa oleskeluaikaa tai aiempia määräaikaista lupia
 - huoltaja määriteltäisiin kuten oleskelulupa-asioissa muutoinkin
- Jos lapsella ei olisi huoltajaa (yksintulleet): 4 v. lapsen omaa oleskelua
- Uudet kotoutumisvaatimukset eivät koskisi mitään osin lapsia

Pitkään oleskelleen lupa

Kielitaitoedellytykset

- **Hyvä suomen tai ruotsin kielen taito:**
 - kielitaidon taso B2
 - YKI:n 4 taso tai valtionhallinnon kielitestin hyvä taso
 - YKI:n osakokeiden yhdistelmät, jotka sisältävät sekä suullisen että kirjallisen taidon; vastaavat kuin nyt kansalaisuudessa
 - Lisäksi muut nykyisen [kansalaisuuslain](#) 17 §:n mukaiset kielitaidon osoittamistavat; peruskoulu, lukio, ammattikoulu jne.
 - Lapsille ei kielitaitovaatimusta
 - Voidaan poiketa *yksittäistapauksessa*, jos kielitaidon puutteelle on poikkeuksellisen painava syy esim. iän, luku- ja kirjoitustaidottomuuden, alhaisen koulutustason tai vastaavan takia

Vaikutukset

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Ehdotuksen vaikutuksia

- Vähentäisi todennäköisesti pysyvää lupaa koskevia hakemuksia, mutta lisääisi suhteessa pitkään oleskelleen lupaa koskevia (viimeksi sanottuja nyt vähän)
- Lisäisi todennäköisesti määräaikaista lupaa koskevia hakemuksia, erityisesti pitkällä aikavälillä
- Aiheuttaisi uusien edellytysten myötä jatkuvaa lisätyötä erityisesti Migrissä, OPH:ssa (tutkintojen tunnustamiset ja kielitutkinnot) ja hallinto-oikeuksissa
- Merkittäviä kustannuksia OPH:lle
- Kotouttamisvaatimukset uusia ja vaikutusarviointi epävarmaa:
 - tutkimustieto kielitaidosta yleisluontoista
 - tarkkaa ja luotettavaa tietoa ulkomaalaisten muualla suorittamista tutkinnoista haastava saada
 - syytä kuitenkin olettaa, että Suomessa suoritettuun tutkintoon perustuva poikkeus voi muodosta suosituksi (ulkomaisten YO-opiskelijoiden määrä + helpotettu reitti)

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi